

En sulat ten HEBREO HIDI

Paliwanag tungkul ten Libro

En sulat ten Hebreo hidi ay para ten mánnampalataya hidi a mahigpit a áusigán sakay dilikadu a umadág ten pánnampalataya a Cristiano. Pinabegsák nen nagsulat en isip di tánni magpakatibay hidi ten pánnampalataya di. Ginamet na iyád ten pamamag-itan nen pángpeta a ti Jesu-Cristo en tunay sakay katapusan a pahayag nen Diyos. Tállu a katutuhanan en naatáddan ti halaga háddi: Purumeru, ti Jesus en Anak nen Diyos a awan ti sapul sakay awan ti katapusan, siya ay tunay a sinumunud ten Ama ten pamamag-itan nen hirap a tiniis na. Kaduwwa, bilang Anak nen Diyos, ti Jesus en padi a awan ti katapusan a impahayag nen Diyos, higit siya ten atanan a padi sakay propeta ten Dati a Tipan. Katállu, ten pamamag-itan ni Jesus, en mánnampalataya ay naligtas ten kasalanan di, ánteng sakay kamatayan. Bilang kapunuwan a padi, ti Jesus ay nángkaluub ti tunay a kaligtasan a siya en paksa nen pággalay hidi sakay pághandug ti hayup ten pággalayan ayun ten relihiyon nen Judio hidi.

Ten pángbanggit ten halimbawa hidi nen pánnampalataya nen agum hidi a tanyag a tolay ten kasaysayan ni Israel (kapitulu 11) impakapospos nen nagsulat ten atanan a mangbasa a manatili hidi a tapat ten pánnampalataya. Ten (kapitulu 12) inakit na hidi a ituun di kánni Jesus en pangileng di sakay tiisán di en ányaman a hirap sakay pággusig a maari a mangyari dikodi. En katapusan a bahagi ni libruwid a iyád ay payu hidi sakay babala.

Lasán nen Libro

Sapul: Ti Cristo en pakatenggiyan ten Diyos 1:1-3
Ti Cristo ay mas dakila nan ten anghel hidi 1:4–2:18
Ti Cristo ay mas mataas nan de Moises ay ti Josue 3:1–4:13
Mas dakila en pagkapadi ni Cristo 4:14–7:28
Mas dakila en kasunduan ni Cristo 8:1–9:22
Mas dakila en pággalay ni Cristo 9:23–10:39
En kahigitan nen pánnampalataya 11:1–12:29
En pággatád ti kasayaan ten Diyos 13:1-19

Nagupos en Diyos ten Pamamag-itan nen Anak Na

1 ¹Tenhud a panahun ay nákpágguron en Diyos ten ninunu tam hidi ten iba-iba a pagkakataun sakay iba-iba a paraan ten pamamag-itan nen propeta hidi. ²Peru nadid a dimudyan a panahun, ay mákpágguron siya dikotam ten pamamag-itan nen Anak na a tagapagmana ten atanan a bagay. Sakay ten pamamag-itan na ay linalang nen Diyos i buuwiday a mundu sakay en atanan a ked háddi. ³En Anak en mángpeta ten kaluwalhatian nen Diyos sakay ten pagka-diyos nen Diyos, gapu ni ánya en Diyos ay kona bi haud en Anak. Siya en mangalaga ti buuwiday a mundu ten pamamag-itan nen upos na a makapangyariyan. Dikona matapos na kitam a linisán ten kasalanan tam, ay sinumoli siya dilanget, sakay nággetnud ten kamanan nen makapangyariyan a Diyos.

Mas Dakila ti Jesus nan en Anghel hidi

⁴Ni konya a kataasan en ngaran a inyatád nen Diyos ten Anak, ay kona bi haud a mas mataas siya ten anghel hidi. ⁵Gapu maski nikan ay awan kinagi nen Diyos ten deyaman a anghel a,

“Siko en Anak ku!

Sapul nadid ay sikán dán en magin Ama mu.”

Ni awan na bi kinagi ten deyaman a anghel a,

“Sikán ay magin Ama na,
sakay siya ay magin Anak ku.”

⁶Sakay dikona paangayán dán nen Diyos en panganay a Anak na ti munduwiday ay kinagi na a,

“Dapat siya a sambaán nen atanan a anghel nen Diyos.”

⁷Tungkul bi ten anghel hidi ay kinagi na a,

“Kumán hidi a parás,
sakay maggerab a apoy a magserbi dikona.”

⁸Peru tungkul ten Anak na ay kinagi na a,

“En trono mu O Diyos, ay awan ti katapusan,
en pághari mu ay tehud a katarungan.

⁹Kasayaan mu en pággamet ti matuwid,
peru en pagkamasuwayin ay sasala mu.

Kaya pinili ka nen Diyos a Diyos mu,
sakay inátddenan na ka ti kasayaan
a higit ten kaguman mu hidi.”

¹⁰Kinagi na pa a,

“Siko Panginoon en nanglalang ti lutaiday ten sapul pa,
sakay gamet nen lima mu en langet.

¹¹Mággawan hidi iyád,

peru siko ay awan mamawan.

Magin ráppot hidi a atanan a kona ten damit;

¹² iduru mu hidi iyud a kona ten ráppot a damit, sakay mapalitan hidi.

Peru siko ay awan magbabagu, awan ka tumanda oni matay.”

¹³ Maski nikan ay awan kinagi nen Diyos ten deyaman a anghel a, “Mággetnud ka ti kawatan kuwidi, mentras a awan ku mapasuku dikomu en atanan nen kadima mu hidi.”

¹⁴ Ni konahud, ay ánya en anghel hidi? Hidi ay ispiritu a magserbi ten Diyos, sakay paangayán na hidi a tumulong ten maligtas hidi.

En Dakila a Kaligtasan

2 ¹Kaya ngani, a pakatáttawidan tam ti mahigpit en katutuhanan a nasanig tam tánni awan kitam metawtaw. ²Ta ni en impáppahayag nen anghel hidi a upos ay napatunayan a tatarudan, sakay en balang sumuway oni awan mangsunud ay makatanggap ti karapatdapat a parusa, ³ay kona labi hud, konya tam a maginanan en parusa ni awan tam pahalagaan en dakila a kaligtasan? En Panginooon a mismu en purumeru a nángpahayag ti kaligtasanid a iyád, sakay pinatunayan bi dikotam nen nakasanig hidi. ⁴Pinatunayan bi iyád nen Diyos ten pamamag-itan nen senyales hidi sakay sari-sari a makataka-taka a bagay, sakay ten pamamag-itan nen kaluub hidi nen Banal a Ispiritu a intagtag na ayun ten kagustuwan na.

Ti Jesus en Tagapagligtas

⁵Sakay bakán a en anghel hidi en pinili nen Diyos a mamahala ten lalangán na a bigu a mundu, iyád en mundu a kákkagiyán mi. ⁶Nan kona háddi en nakagi ten Kasulatan,

“Ánya la tolayid para alalahanán mu oni en anak nen tolay para alagaan mu?

⁷Ginamet mu siya a mas mababa ten anghel hidi ti sabadit a panahun, peru pinagkaluuban mu siya ti kadakilaan sakay karangalan.

⁸Sakay impabahala mu ten kapangyariyan na en atanan a bagay.” Dikona a imebahala nen Diyos ten tolay en atanan a bagay, ay awan ti puwera. Nadid, ay awan tam palla netan a nasakup dán nen kapangyariyan nen tolay en atanan a bagay. ⁹Peru tukoy tam ti Jesus, maski ni nagin mababa ti sabadit a panahun nan ten anghel hidi, ay minaátdenan ti karangalan sakay kadakilaan gapu ten kákkatay na. Gapu ten habag nen Diyos, ay ingkaluub na a matay ti Jesus para dikotam a atanan. ¹⁰Karapat-dapat la en ginamet nen Diyos a nanglalang sakay

mangalaga ten atanan a bagay. Pinagin-ganap na ti Jesus ten pamamag-itan nen pághirap, tánni makapánggiyya siya ti makpal ten kadakilaan na. Gapu ti Jesus en paggubwatan nen kaligtasan di.

¹¹Ti Jesus en mangpabanal dikodi, sakay en nangpabanal ay ten pinabanal hidi ay eessa en Ama di. Kaya awan na ikasaniki a dulawán na hidi a kákkapatkaka na. ¹²Kona háddi en kinagi na:

“Ipahayag ku ten kákkapatkaka ku en ngaran mu,

sakay ten ditángnga nen katolayan mágkansiyonák ti papuri dikomu.”

¹³Kinagi na bi a,

“Manaligák ten Diyos.”

Sakay kinagi na pa a,

“Sikán laid, kaguman ku en anak hidi nen Diyos a inyatád na dikoku.”

¹⁴Gapu en anak hidi nen Diyos ay tolay, ti Jesus ay nagin tolay bi, tehud a pilas sakay digi. Siya ay nagin tolay tánni ten pamamag-itan nen kákkatay na ay masida na en kapangyariyan nen diyablo: a siya en tehud a kapangyariyan ten kamatayan. ¹⁵Ginamet na iyád tánni mapalaya en nagapus hidi ni ánteng ti kamatayan ten buu a biyag di. ¹⁶Malinaw a bakán a en anghel hidi en tulungan na, nan en lahi hidi ni Abraham. ¹⁷Kaya kailangan a meparehu ti Jesus ten kákkapatkaka na hidi ten atanan a paraan, tánni magin kapunuwan a padi a makákkagbiyán sakay matapat, magserbi ten Diyos sakay magalay tánni mapatawad en kasalanan nen tolay. ¹⁸Gapu tinoksu bi siya sakay naghirap, kaya matulungan na bi nadid en toksuwán hidi.

Mas Mataas ti Jesus kánni Moises

3 ¹Kaya ngani, kákkapatkaka ku hidi ti pánnampalataya sakay kaguman ten dulaw nen Diyos, alalahanán moy ti Jesus a pinaangay háddi nen Diyos a magin Kapunuwan a Padi nen pánnampalataya tam. ²Matapat siya ten Diyos a nangpili dikona, kona kánni Moises a nagin matapat ten pinili hidi nen Diyos. ³Ni konya a mas marangal en nanggamet ten bilay nan en bilay, ay kona bi hud ti Jesus a mas kapuri-puri nan kánni Moises. ⁴Tehud a nanggamet ten balang bilay, peru en Diyos en nanglalang ten atanan a bagay. ⁵Matapat ngani ti Moises ten atanan a pinili nen Diyos, peru bilang tagapagserbi tánni magpatunay ten bagay hidi a ipahayag nen Diyos ten dumemát a panahun. ⁶Peru ti Cristo ay matapat bilang Anak para magin pinunu nen pinili hidi nen Diyos. Sakay sikitam en tolay na hidi ni matibay en pag-asa tam sakay ni awan tam iyád ikasaniki.

En Imangan nen Tolay hidi nen Diyos

⁷Kaya, kona ten kinagi nen Banal a Ispiritu a,

“Ni masanig moy nadid en upos nen Diyos,

8 ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan moyen, kona ten ginamet nen Israelita hidi a kássuway sakay purbaan en pasensiya nen Diyos ten parang.

9 Pinurbaanák nen dáddikál moy hidi ten parang, maski ni netan di en ginággamet ku hidi a himala ten alay nen áppat a pulu a taon.

10 Kaya minaiyamuták ti lahiyid a iyud, sakay kinagi ku a, ‘Pirmi hidi a sumuway, awan di dán sunudán en kagiyán ku.’

11 Kaya gapu ten iyamut ku ay insumpa ku a, ‘Awan dán hidi makasasáddáp sakay makaimang ten páppágyanan ku.’ ”

12 Mangilag kam kákkapatkaka ku hidi, a awan kam magkahud ti madukás a pággisipan sakay mawanan ti pánnampalataya a magin dahilan nen káadág moy ten biyag a Diyos. 13 Nan, mágpaalalahanan kam a aldew-aldew mentras a madulaw palla nadid a panahun a, “Nadid” tánni awan ti malinlang a deyaman dikomoy sakay awan maalipin ni kasalanan. 14 Gapu makaguman tam ti Cristo, ni manatili kitam a matatag ten pánnampalataya tam dikona a hanggan ten katapusan.

15 Kaya ngani, a kinagi nen kasulatan a,

“Ni masanig moy nadid en upos nen Diyos, ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan moyen, kona ten ginamet di a kássuway ten Diyos.”

16 Deya beman en sinumuway hidi ten Diyos maski ni nasanig di dán en upos na? Awan beman, en inluwas hidi ni Moises ti Egipto? 17 Sakay kándeya a minaiyamut en Diyos ten áppat a pulu a taon? Awan beman, ten nagkasala hidi sakay minághkatay ten kaparangan? 18 Sakay deya en kinagiyán na a awan makasasáddáp ten páppágyanan na sakay makaimang? Awan beman, en masuwayin hidi? 19 Kaya tukoy tam a awan hidi nakasáddáp ten páppágyanan na sakay nakaimang gapu ten awan di pánniwala ten Diyos.

4 1 Ni konahud, mentras a ked palla hanggan nadid en pangaku nen Diyos a makasáddáp kitam sakay makaimang ten páppágyanan na, ay mangilag kitam bakay tehud dikotam a awan makatanggap ten impangaku na. 2 Gapu kona dikodi ay nasanig tam bi en Maganda a Baretá. Peru awan di nakinabangan en nasanig di gapu awan di iyud tinanggap a tehud a pánnampalataya. 3 Makasáddáp kitam a mánnampalataya hidi sakay umimang ten páppágyanan nen Diyos. Ten awan hidi sumampalataya ay kinagi na a,

“Ten iyamut ku ay insumpa ku a, ‘Awan hidi makasasáddáp sakay makaimang ten páppágyanan ku.’ ”

Kinagi na iyád maski ni tapos dán en páglalang na ti munduwiday. ⁴Gapu kinagi na ten essa a bahagi Kasulatan a, “Sakay inumimang en Diyos ten kapittu a aldew nen páglalang na.” ⁵Sakay kinagi na pa a ruway a, “Awan hidi makasáddáp sakay makaimang ni hádyá en páppágyanan ku.” ⁶Awan nakasáddáp sakay nakaimang en dipalongu hidi a nakasanig ten Maganda a Bareta gapu ten awan di kássunud. Peru nadid ay tehud padi a makasáddáp sakay makaimang. ⁷Kaya nángtakda a ruway en Diyos ti aldew, iyud a aldew ay, ‘Nadid.’ Impakapospos iyád nen Diyos ten pamamag-itan ni David kállipas nen nalay a panahun a kinagi na, “Ni masanig moy nadid en upos nen Diyos, ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan moyen.” ⁸Ta gapu ni pinaimang ni Josue en tolay hidi, ay awan dán nakuwan nagkagi a ruway en Diyos tungkul ten essa pa a aldew a káimang. ⁹Gustu naid a kagiyán, ay tehud palla a nehanda a imangan en tolay hidi nen Diyos, a kona ten káimang nen Diyos ten kapittu a aldew káttapos nen páglalang na. ¹⁰Tánni deyaman en makasáddáp sakay umimang ay umimang bi ten tarabahu na a kona ten káimang nen Diyos ten páglalang na. ¹¹Kaya pagsikapan tam a makasáddáp sakay umimang ten páppágyanan nen Diyos. Gapu en sumuway ten Diyos ay awan makasáddáp a kona ten Israelita hidi.

¹²En upos nen Diyos ay biyag sakay makapangyariyan. Mas matalas pa ten ispada a tehud a talas a magdili-dilipot, maladá na a hanggan ten paghiwalayan nen kaluluwa sakay ispiritu, kasukasuwan sakay uták ti tulang. Sakay matukuyan na en ked ten isip sakay planu nen tolay. ¹³Awan ti metagu ten Diyos, áelingán na a atanan. Tábbigan tam en atanan a ginággamet tam dikona.

Ti Jesus en Kapunuwan a Padi

¹⁴Dapat kitam a magpakatatag ten pánnampalataya tam gapu tehud kitam a Dakila a Kapunuwan a Padi, sinumáddáp siya dilanget ten atubengán nen Diyos. Siya ay ti Jesus a Anak nen Diyos. ¹⁵Maintendiyan kitam nen Kapunuwan a Padi tam ten kahinaan tam hidi. Gapu ten atanan a paraan ay tinoksu bi siya a kona dikotam, peru awan siya nagkasala. ¹⁶Kaya dyan kitamon magalangan a umadeni ten trono nen makákkagbiyán a Diyos, tánni matanggap tam en kagbi na sakay habag na ten panahun nen pangangailangan.

5 ¹Ta balang kapunuwan a padi a pinili a gubwat ten katolayan ay nelaan a magserbi ten Diyos para dikodi. Iyangay na ten Diyos en kaluub di hidi sakay alay a para mapatawad en kasalanan di hidi. ²Mapákpággaguman na ti mahusay en tolay hidi a mangmang sakay masuwayin, gapu tehud bi siya a kahinaan. ³Gapu ten kahinaan na hidi, ay kailangan a magalay siya para ten sadili na bi hidi a kasalanan bakán la a para ten tolay hidi. ⁴En karangalan bilang kapunuwan a padi ay

awan maangkin nen deyaman ten sadili na la a kagustuwan. Gapu en Diyos en mangpili a kona ten pángpili na kánni Aaron.

⁵Kona labi hud, bakán a ti Cristo en nánglangkaw ten sadili na bilang Kapunuwan a Padi. Nan, pinili siya nen Diyos a nangkagi dikona a,
“Siko en Anak ku.

Nadid a aldew, sikán ay magin Ama mu.”

⁶Kinagi na bi ten iba a bahagi nen kasulatan a,
“Siko ay padi a awan ti katapusan
a kona ten pagkapadi ni Melquisedec.”

⁷Dikona a ked palla ti Jesus ti lutaiday ay insanget na a nagdasal sakay nákkkegabi ten Diyos a makapángligtas dikona ten kamatayan. Sakay natábbig en dasal na gapu ten tatarudan a págpakababa na. ⁸Peru maski ni anak siya nen Diyos, ay naadal na a sumunud ten pamamag-itan nen pághirap na. ⁹Dikona a ganap dán siya, ay nagin pággubwatan siya ni awan ti katapusan a kaligtasan nen atanan a sumunud ten kaluuban na. ¹⁰Indátton siya nen Diyos a magin Kapunuwan a Padi a kona ten pagkapadi ni Melquisedec.

Dyan Umadág ten Pánnampalataya

¹¹Makpal kami a makagi tungkul háddi, peru mahirap a ipaliwanag gapu awan moy pagdaka a maintendiyán. ¹²Dapat nakuwan a mágtoldu kamon nadid, kaya la ay hanggan nadid ay kailangan kam padi a tolduwan ten pangpurumeru hidi a adal ten upos nen Diyos. Hanggan nadid ay gatas palla en kákkánán moy embes a mággkaktug dán a pagkain. ¹³En mabiyag ti gatas ay anak palla a badit, kulang palla hidi ti kaalaman tungkul ten maganda ay ten madukás. ¹⁴Peru en maktug a pagkain ay para ten ked dán ten tama a idad, tukoy na dán en maganda ay ten madukás.

6 ¹Kaya lakadan tamon en pangpurumeru hidi a adal a tungkul kánni Cristo, sakay magtulos-tulos kitamon ten adal hidi a mággkataas. Dyan tamon soliyán en adal hidi a tungkul ten káadág ten gamet hidi a awan maganda ten pangileng nen Diyos, ten kássampalataya dikona, ²ten binyag, ten págtupu ti lima ni tehud a ipagdasal, ten kákkabiyag a ruway, sakay ten parusa a awan ti katapusan ³nan magtulos-tulos kitamon. Iyán en gamitán mi ni ipagkaluub nen Diyos.

⁴Gapu konya mu padi a mapagsisi sakay pasoliyán en inumadág dán hidi ten pánnampalataya di? Nademlagan dán hidi tenhud, naranasan di dán bi en kaluub hidi a gubwat dilanget, sakay nakatanggap bi hidi ti Banal a Ispiritu. ⁵Naranasan di dán bi en kagandaan nen upos nen Diyos, sakay en kapangyariyan nen Diyos a maghari ten dumemát a panahun. ⁶Ni umadág pa hidi, káttapos di a maranasan i atananid iyád ay awan dán hidi mapagsoli a ruway. Gapu gustu naid a kagiyán ay ipaku di a

ruway ten kudas en Anak nen Diyos sakay pasanikiyán ten atubengán nen makpal a tolay.

⁷Ta pagpalaán nen Diyos en luta a káttapos a maudenan ti mabegsák ay tubuwan ni mula a pakinabangan nen mágmula. ⁸Peru ni tumubuwid ay kalamonan sakay kasaetan ay sumpaán nen Diyos gapu awan ti pakinabang, káttapos ay tutudán.

⁹Maski ni kona háddi en kinákkagi mi mahal ku hidi a amigu, ay tukoy mi a ked kam ti mas maganda a kalagayan tungkul ten kaligtasan moy. ¹⁰Ta matapat en Diyos, awan na limunán en gamet moy sakay en págmahal moy dikona ten pamamag-itan nen págserbi moy ten pinili hidi nen Diyos a hanggan nadid ay gággamitán moy la. ¹¹Gustu mi a magsumikap en balang essa dikomoy a magtulos-tulos a hanggan biyag tánni matanggap moy en ináasaan moy. ¹²Kaya dyan kam mágtatamad-tamadán. Arigán moy en tolay hidi a mangtanggap ten pangaku hidi nen Diyos ten pamamag-itan nen pánnampalataya sakay págtiis di.

Siguradu en Pangaku nen Diyos

¹³Dikona a magpangaku en Diyos kánni Abraham ay sinumpaán na a tupadán na iyud. Sinumumpa siya ten sadili na a ngaran gapu awan dán ti mas mataas dikona. ¹⁴Kinagi na a, “Ipangaku ku a talaga a pagpalaán taka, sakay pakakpalán ku en lahi mu.” ¹⁵Tiniyagaan ni Abraham a naguray, kaya natanggap na en nepangaku dikona. ¹⁶Ni manumpa en tolay, ay ten pamamag-itan nen ngaran a mas mataas nan hidi en gamitán di. Iyud a pánnumpa en mangtapos sakay mangpatibay ten uronan di. ¹⁷Kona labi hud, pinatibay nen Diyos en pangaku na ten pamamag-itan nen pánnumpa na, tánni ipeta na ten pinangakuwan na hidi a awan magbabagu en gustu na a mangyari. ¹⁸Awan magbabagu oni magbuli-buli en Diyos tungkul ti duwwaid a iyád a bagay: en pangaku na sakay en sinumpaán na. Kaya sikitam a nagpasakup ten Diyos ay matibay en isip tam a umasa ten impangaku na. ¹⁹Iyád a pag-asa tam ay matibay sakay matatag a angkla nen biyag tam. Igiyya na kitam hanggan ten dilipot nen kortina ten Templo dilanget, ten danág a kabanal-banalan. ²⁰Haud a sinumáddáp ti Jesus a nágdipalongu dikotam. Siya en awan ti katapusan a Kapunuwan a Padi tam a kona ten pagkapadi ni Melquisedec.

En Padi a ti Melquisedec

7 ¹Iyád a Melquisedec ay hari ti Salem, sakay padi nen Kataasan a Diyos. Dikona a pasoli dán ti Abraham a gubwat a nangpuksa ten hari hidi ay tinagbu siya ni Melquisedec sakay kinagi na a, “Pagpalaán ka nen Panginoon.” ²Inyatád dikona ni Abraham en ikapu nen atanan a nasamsam na ten gera. (En purumeru a kahulugan nen ngaran ni

Melquisedec ay, “Hari ni Katuwiran.” Sakay siya ay hari ti Salem, a ten iba a upos ay, “Hari ni Kapayapaan.”³ Awan ti pakatukuyan ni deya i dáddikál naid hidi maski en lahi a ginubwatan na. Maski en kákkeenak na sakay kákkatay na ay awan ti pakatukuyan. Siya ay kona ten Anak nen Diyos: siya ay padi a awan ti katapusan.

⁴Iyán i paketanid ni sakonya siya a kataas! Inyatád dikona ni Abraham a pinakaama nen bansa tam en ikapu nen nasamsam na ten gera. ⁵Inyutus nen Kautusan a en napili hidi a padi a apu ni Levi, ay mangalap ti ikapu ten Israelita hidi maski ni pare-parehu hidi a gubwat ten lahi ni Abraham. ⁶Awan naggubwat ten lahi ni Levi ti Melquisedec, peru nakatanggap siya ti ikapu kánni Abraham. Inyatád na pa en pagpapala kánni Abraham a pinangakuwan nen Diyos. ⁷Talaga a malinaw, a en náng-atád ti pagpapala ay mas mataas nan en pinaggala. ⁸En Levita hidi a tumanggap ti ikapu ay matay; peru pinatunayan nen Kasulatan a ti Melquisedec ay biyag. ⁹Kaya maari a kagiyán a ti Levi a tumanggap ti ikapu, ay nagikapu bi ten pamamag-itan ni Abraham. ¹⁰Gapu awan palla neenak ti Levi, makagi a ked palla siya ten bággi nen ninunu na a ti Abraham dikona a tagbuwán siya ni Melquisedec.

¹¹En Kautusan ay inyatád nen Diyos ten Israelita hidi tánni magin ganap hidi. Ni nagin ganap en Israelita hidi ten pamamag-itan nen padi hidi a gubwat ten lahi ni Levi, ay awan dán nakuwan kinailangan en iba pa a padi a kona ten pagkapadi ni Melquisedec, bakán a kona ten pagkapadi ni Aaron. ¹²Ni binagu en pagkapadi, ay kailangan a baguwán bi en Kautusan. ¹³En nakagi háddi a kabilang ten iba a lahi ay en Panginooon tam; awan ti essa man ten kalahi na hidi en nagserbi a bilang padi. ¹⁴Tukoy nen atanan a en Panginooon tam ay gubwat ten lahi ni Juda. Sakay awan binabanggit ni Moises i lahiyid a iyud dikona kagiyán na en tungkul ten padi hidi.

En Iba a Padi a Kaparehu ni Melquisedec

¹⁵Lalu pa iyád a nagin maliwanag dikona nagkahud ti iba a padi a kaparehu ni Melquisedec. ¹⁶Nagin padi siya gapu ten kapangyariyan nen biyag a awan ti katapusan, bakán a gapu ten lahi a kona ten patakaran nen Kautusan. ¹⁷Gapu kona háddi en kinagi ten Kasulatan a tungkul dikona, “Siko ay padi a awan ti katapusan, kona ten pagkapadi ni Melquisedec.” ¹⁸Ni konahud, ay inibutan en purumeru a Kautusan gapu ten kahinaan na sakay awan ti bisa. ¹⁹Gapu awan ti nagin ganap ten pamamag-itan ni Kautusanid a iyud; peru mas maganda en bigu a pag-asa a tinanggap tam, gapu makaadeni kitamon ten Diyos.

²⁰Sakay en Diyos ay awan sinumumpa dikona gamitán na a padi en agum. ²¹Peru sinumumpa siya dikona a gamitán na a padi ti Jesus, kona ten nakagi ten Kasulatan a,

“Sinumumpa en Panginoon,
sakay awan magbabagu en isip na:
‘Siko ay padi a awan ti katapusan!’ ”

²²Gapu kánni Jesus, ay nakasigudu kitam ten mas maganda a kasunduwan.

²³Makpal a padi tenhud a mapalitan, gapu kákkatay di ay awan dán hidi makapagtulos ten tungkulin di. ²⁴Peru ti Jesus ay biyag a awan ti katapusan, kaya awan siya mapalipalitan ten pagkapadi na. ²⁵Kaya ngani, a meligtas na en atanan a umadeni ten Diyos ten pamamag-itan na gapu biyag siya a awan ti katapusan tánni mángdsal dikodi.

²⁶Siya en kalasi ni Kapunuwan a Padi a kailangan tam. Gapu banal siya sakay awan ti kapintasan, awan ti kasalanan sakay hiwalay ten makasalanan hidi, sakay kataasan siya dilanget. ²⁷Awan siya kaparehu nen iba hidi a kapunuwan a padi a kailangan a magalay a kada aldew. Magalay hidi, purumeru ay para ten sadili di a kasalanan, sakay káttapos ay para ten kasalanan nen katolayan. Pumensan la a nagalay ti Jesus para ten atanan, iyud ay dikona a inyalay na en sadili na. ²⁸Tehud a kahinaan en Kapunuwan hidi a Padi a pinili a ayun ten Kautusan. Peru en dakila a Kapunuwan a Padi a pinili a ayun ten pangaku ay en Anak a nagin ganap a awan ti katapusan.

Ti Jesus en Kapunuwan Tam a Padi

8 ¹Iddi en gustu mi a kagiyán: tehud kitam a Kapunuwan a Padi a mágetnud ten kawanan nen trono nen Kataasan dilanget.

²Magserbi siya haud ten tatarudan a Lugar a Banal, ten kubu a tolda a bakán a intaknág ni tolay nan nen Panginoon.

³Tungkulin nen essa a kapunuwan a padi a maghandug ti kaluub sakay magalay. Kaya tehud bi a ihandug en Kapunuwan tam a Padi.

⁴Ni ked siya ti lutaiday ay awan siya maari a magin padi, gapu tehud dán a kapadiyan a tagahandug ten kaluub hidi ayun ten Kautusan. ⁵En tungkulin di ay inarig la sakay aninu nen ked dilanget. Gapu dikona a itaknág ni Moises en kubu a tolda ay kinagiyán siya nen Diyos a, “Gamitán mu en atanan a bagay a ayun ten impeta ku dikomu ten bukid.” ⁶Peru en tungkulin a neatád kánni Jesus ay mas mataas nan en neatád a tungkulin ten agum a padi. Gapu siya en mángtaknág ten bigu a kasunduwan a mas maganda, sakay pinatibay iyád nen Diyos ten pangaku na.

⁷Ni awan ti kulang en purumeru a kasunduwan, ay awan dán nakuwan mangailangan ti kaduwwa a kasunduwan. ⁸Peru netan nen Diyos en liwat nen tolay na hidi, kaya kinagi na a,

“Dumemát en aldew hidi,
a mákpagkasunduwák ti bigu ten Israelita hidi

sakay ten lahi ni Juda.

⁹ Awan kaparehu nen pákpagkasundu ku ten ninunu di hidi, dikona inluwas ku hidi ti Egipto.

Awan hidi nagin tapat ten pákpagkasundu di dikoku, kaya pinabayan ku hidi.” kagi nen Panginoon.

¹⁰ “Iddi en bigu ku a kasunduwan ten Israelita hidi, káddemát ni aldewid a hidi iyud,” kagi nen Panginoon:

“Imula ku ten isip di en utus ku hidi,

sakay iukit ku ten pusu di.

Sikán en magin Diyos di,

sakay hidi ay magin tolay ku.

¹¹ Awan dán kailangan a tolduwan nen deyaman en kabanuwan na, oni kagiyán ten kapatkaka na a,

“Tenggiyán mu en Panginoon.’

gapu tenggiyánnák di a atanan,

sapul ten kababaan a hanggan ten kataasan.

¹² Gapu patawadán ku en kasalanan di hidi,

sakay limunán ku dán en kadukássan di hidi.”

¹³ Dikona a kagiyán nen Diyos en bigu a kasunduwan, ay pinawanan na ti bisa en dati. Sakay en ányaman a nawanan ti bisa sakay dati dán ay adeni dán a mawan.

En Págsamba ti Lutaiday sakay Dilanget

9 ¹En purumeru a kasunduwan ay tehud a kautusan nen págsamba sakay págsambaan a ked ti lutaiday. ²En kubu a tolda a netaknág ay tehud a duwwa a bahagi; en purumeru ay en dáddulawán a Lugar a Banal. Ked haud en simbuwan, en lamesa, sakay en tinapay hidi a nealay ten Diyos. ³En kaduwwa a bahagi ay ked ten dilipot nen kortina a dáddulawán a Lugar a Kabanalan. ⁴Ked haud en altar a gintu a págtutudan ti insenso, sakay en Kaban nen Kasunduwan a buu a nabalutan ti gintu. Ten disalad nen Kaban ay tehud a pággasákkkan a gintu a en lasán na ay manna, en sarukud ni Aaron a nagduun, sakay en nágkatapyas a batu a sássulatan nen Kasunduwan. ⁵Ten dibabew nen Kaban ay tehud a kerubin ^aa mángpeta a ked haud en Diyos. Táttakáppan nen pakpak di hidi en Lugar nen Habag. Peru nadid ay awan mi palla iyád mesaysay a atanan.

⁶Konahád en ayus nen disalad nen kubu a tolda a págsambaan di. Sumáddáp en padi hidi kada aldew ten purumeru a bahagi tánni igamet di en tungkulin di. ⁷Peru ten kaduwwa a bahagi ay en kapunuwan a padi la en makasáddáp, sakay mensan la ti sataon. Tehud siya a tawid a digi

^a 9:5 Kerubin: Hidi en anghel hidi a tagapagbantay. Hidi en nagbantay ti Eden.

a iyalay ten Diyos para ten kasalanan na hidi sakay nen katolayan, en nagamet di hidi a kasalanan a awan di namalayan. ⁸I kaayusanid a iyád, ay maliwanag a ipakapospos nen Banal a Ispiritu a en dilan a patamu ten Lugar a Kabanalan ay awan palla bukas mentras a mágtaknág palla en purumeru a bahagi. ⁹Hidi iyud ay mage-aninu la, en gustu na a ipakapospos ay en panahun nadid a kasalukuyan. En kaluub hidi sakay en alay hidi haud ay awan makapangpabanal ten sumamba hidi. ¹⁰I gággamitán diyid a hidi iyud ay tungkul la ten pagkain sakay inumán sakay ten sari-sari a kalasi nen páglinis. Kautusan hidi a pangluwas a gumana la hanggan awan baguwán nen Diyos en atanan a bagay.

¹¹Peru dummemát ti Cristo a Kapunuwan a Padi nen mákgaganda hidi a bagay a ked dán háddi. Nagserbi siya ten págsambaan a awan ti kaparehu ti kadakila, awan ginamet ni tolay, sakay awan ti munduwiday. ¹²Pumensan la a summáddáp ti Cristo ten Lugar a Kabanalan, sakay awan dán kailangan a ruwayán. Bakán a digi ni kambing sakay digi ni bul-u a baka en tinawid na para iyalay, nan en sadili na a digi para ten awan ti katapusan a kákkapatawad nen kasalanan tam. ¹³En digi nen kambing sakay nen toro sakay ten abu nen dumalaga a baka ay iwasek-wasek ten tolay a madingát ti biyag. Káttapos iyud ay mebilang dán hidi a malinis ayun ten Kautusan. ¹⁴Peru mas dikál en magamet nen digi ni Cristo. Ten pamamag-itan nen awan ti katapusan a Ispiritu ay inyalay na ten Diyos en sadili na bilang alay a awan ti kapintasan. En digi na en manglinis ten pusu ay ten isip tam tánni adággan tamon en gamet hidi a awan ti kuwenta sakay pagserbiyan en Diyos a biyag. ¹⁵Ti Cristo en mángtaknág ten bigu a kasunduwan. Gapu ten pamamag-itan nen kákkatay na ay napatawad en katolayan ten kássuway di dikona a sakup palla hidi nen purumeru a kasunduwan. Kaya gapu haud, ay matanggap nen dinulaw hidi nen Diyos en impangaku na a awan ti katapusan a pagpapala.

¹⁶Mara ni testamentu, ay kailangan a mapatunayan pa a patay dán en nanggamet. ¹⁷Gapu awan magkabisa en testamentu mentras biyag palla en nanggamet. ¹⁸Kona labi ten dati a kasunduwan a nagkabisa la ten pamamag-itan nen digi nen hayup hidi a iyalay di. ¹⁹Káttapos a ipahayag ni Moises en Kautusan ten katolayan, ay inalap na en digi nen baka hidi sakay kambing sakay hinaluwan na ti dinom. Insawsaw na haud en pinget nen isopo a nabalutan ten kapisad a madidig a tela, sakay winasek-wasekan na en libru nen Kautusan sakay en katolayan. ²⁰Káttapos ay kinagi na a, “Iyád en digi a mangpatibay ten kasunduwan a inyatád nen Diyos sakay patupad na dikomoy.” ²¹Winasek-wasekan na bi ten digi en kubu a tolda sakay en atanan a kagamitan ten págsamba. ²²Ayun ten Kautusan, halus atanan a bagay ay mebilang la a malinis ten pamamag-itan nen digi. Sakay awan mapatawad en kasalanan ni awan ti bumulos a digi.

Mapatawad en Kasalanan ten Pamamag-itan nen Kákkatay ni Cristo

²³Hidi iyád a kasangkapan ten págsambaan, a mage-letratu la nen ked dilanget ay kailangan a linisán ten pamamag-itan ni konahád a alay. Peru mangailangan ti mas mágkaganda a alay en páglinis ten bagay hidi a págsamba dilanget. ²⁴Gapu sinumáddáp ti Cristo ten Lugar a Banal a bakán a ginamet ni tolay a mage-letratu la nen tatarudan, nan dilanget. Ked siya nadid ten atubengán nen Diyos a mamag-itan para dikotam. ²⁵En kapunuwan a padi nen Judio hidi ay sumáddáp ten Lugar a Kabanalan kada taon, tehud siya a tawid a digi ni hayup. Peru ti Cristo ay pumensan la a sinumáddáp para iyalay na en sadili na. ²⁶Ni awan konahud, ay kailangan nakuwan a paruway-ruway siya a magdusa sapul dikona lalangán i munduwiday. Peru pumensan la siya a pinumeta, nadid a pagtapusan dán nen panahun tánni buraán na en kasalanan ten pamamag-itan nen páng-alay na ten sadili na. ²⁷Minetakda ten tolay a pumensan la a matay, káttapos ay en pághatul. ²⁸Kona labi hud, ti Cristo ay pumensan a nealay tánni buraán na en kasalanan nen tolay. Dumemát siya a ruway, bakán a para magalay para ten kasalanan nan tánni ilitas na en magáoray hidi dikona.

10 ¹En Kautusan ay mage-aninu la, bakán a tatarudan a letratu nen mágkaganda a bagay a dumemát. Awan iyád mangpabanal ten umadeni hidi ten Diyos a magalay ti pare-parehu kada taon. ²Ta ni napatawad dán ngani en umadeni hidi ten Diyos ten pamamag-itan nen pággalay di, ay awan dán nakuwan hidi ti ikabalisa a kasalanan di. Sakay awan dán nakuwan hidi magalay a ruway. ³Peru iyud a pággalay di a kada-taon en mángpaisip ten kasalanan di hidi. ⁴Gapu en digi nen toro hidi sakay nen kambing hidi ay awan ti kaaariyan a makapangibut ten kasalanan nen tolay hidi.

⁵Kaya ngani a dikona dinumibábbi ti Cristo ti munduwiday ay kinagi na ten Diyos a,

“En alay hidi a hayup ay awan mu gustu,
kaya inhandá mu en bággi ku para magin alay.

⁶Awan ka minasaya ten alay hidi a tinutud sakay ten alay hidi a para ten kasalanan.

⁷Kaya kinagi ku a, ‘Kedák háddi, Diyos ku, a mangtupad ten kaluuban mu,’

Ayun ten nesulat ten Kasulatan a tungkul dikoku.’ ”

⁸Kinagi ni Cristo a sala nen Diyos en alay hidi sakay en hayup hidi, en handug hidi a tutudán, sakay en handug hidi a para ten kasalanan, maski ni ayun iyád ten Kautusan. ⁹Sakay kinagi na pa a, “Kedák háddi a mangtupad ten kaluuban mu.” Inibutan nen Diyos en purumeru a handug sakay pinalitan na ten handug ni Cristo. ¹⁰Gapu ten pángsunud

ni Jesu-Cristo ten kaluuban nen Diyos, kaya nalinis en kasalanan tam ten pamamag-itan nen pánghandug na ten sadili na a bággi. Pumensan na la iyád a ginamet, sakay awan dán kailangan a ruwayán.

¹¹Balang padi ay tumaknág a magserbi ten altar a aldew-aldew. Mággaalayán hidi ti pare-parehu la a awan bi makapangibut ti kasalanan. ¹²Peru nagalay ti Cristo ti pumensan la para ten kasalanan, káttapos ay naghari siya a kaguman nen Diyos. ¹³Maguray siya haud hanggan mapasuku nen Diyos dikona en kadima na hidi. ¹⁴Kaya, ten pamamag-itan nen pumensan la a pággalay na, ay pinagin-banal na hidi a awan ti katapusan en lininis na hidi.

¹⁵Pinatunayan bi iyád nen Banal a Ispiritu dikotam. Purumeru ay kinagi na a,

¹⁶“Iddi en magin kasunduwan ku dikodi
káddemát ni aldewid a hidi iyud, kagi nen Panginoon:
Idátton ku ten pusu di en utus ku hidi,
sakay isulat ku ten isip di.”

¹⁷Sakay kinagi na pa a, “Kalimunan ku dán en kasalanan di hidi sakay en mágkadukás di hidi a gamet.” ¹⁸Gapu napatawad dán en kasalanan hidi, kaya awan dán kailangan a magalay para ti kasalanan.

Umadeni Kitam ten Diyos

¹⁹Ni konahud kákkapatkaka ku hidi, malaya kitamon a makasáddáp ten Lugar a Kabanal-banalanan gapu ten kákkatay ni Jesus. ²⁰Nangbukas siya ti bigu a dilan sakay iyád a dilan ay makapangatád ti biyag para dikotam, dilan a diretsu hanggan ten dilipot nen kortina, iyád ay ten pamamag-itan nen bággi na. ²¹Sakay gapu tehud kitam a dakila a Padi a mamahala ten tolay hidi nen Diyos. ²²Umadeni kitam ten Diyos a tehud a katapatan sakay matibay a pánnampalataya dikona, malinis en konsensiya, sakay bággi a naugasan ten malinis a dinom. ²³Magpakatibay kitam ten pag-asa tam a awan magduwwa-duwwa, gapu matapat en nangaku dikotam. ²⁴Sakay pagsikapan tam a mapabegsák en balang essa ten págmahal ten kaparehu, sakay ten pággamet ti maganda. ²⁵Sakay dyan moy pabayan en pággipun-ipun a kona ten gamet nen agum. Nan pabegsákkán moy en isip nen balang essa, lalu dán nadid a ketan tamon a adeni dán en káddemát nen Panginoon.

²⁶Ni magtulos-tulos kitam padi ten pagkakasala káttapos a matukuyan tam sakay matanggap en katutuhanan, ay awan dán ti alay para mapatawad en kasalanan tam. ²⁷Nan mauray dállaid ay en makaánteng a pademát a pághatul, sakay en magdalabadab a apoy a mangtutud ten kadima hidi nen Diyos. ²⁸Ayun ten patunay nen duwwa oni tállu a tistigu, en sumuway ten Kautusan ni Moises ay awan ti habag a bunuwán. ²⁹Sakonya a dággi ti palagay moyid i parusaid nen tolay

manginsultu ten Anak nen Diyos, sakay en awan mangpahalaga ten digi na a nangpatibay ten kasunduwan sakay nangpabanal dikona, sakay ten awan manggalang ten makákkagbiyán a Ispiritu? ³⁰Gapu matenggi tam en nángkagi ti kona háddi, “Sikán en gumanti; sikán en magparusa.” Sakay kinagi na bi a, “Hatulan nen Panginooon en tolay na hidi.”

³¹Makaánteng a tarud a mahatulan nen biyag a Diyos!

³²Isipán moy en nangyari dikomoy tenhud, dikona a pákkatanggap moy ten Maganda a Baretá. Nagdanas kam ti makpal a kahirapan peru awan kam nadaig. ³³Ni mensan, ay insultuwán di kam sakay pahirapan ten atubengán nen kakpalan. Sakay ni mensan ay mákpagtiis kam ten agum a magdanas ti kona labi hud. ³⁴Nákpagtiis kam ten pághirap nen nepiresu hidi. Sakay tinanggap moy a tehud a kasayaan dikona inagew di en ari-ariyan moy, gapu tukoy moy a tehud kam a mas mágkaganda sakay awan mawan a ari-ariyan a nelaan dikomoy. ³⁵Kaya dyan moy pabayan a mawan en pánnampalataya moy, ta ked haán en dikál a piemyu. ³⁶Kailangan a magtiis kam, tánni masunud moy en kaluuban nen Diyos sakay matanggap moy en impangaku na. ³⁷Gapu nakagi ten kasulatan a,

“Badit dálla a panahun, en pademát ay dumemát dán,
awan dán siya magmamalay.

³⁸En matapat hidi a tagapagserbi ku ay mabiyag a tehud a pánnampalataya,
peru ni adággan na en pánnampalataya na, ay awan ku siya kasayaan.”

³⁹Peru awan kitam kabilang ten umadág hidi sakay mepahamak, nan ten tehud hidi a pánnampalataya ten Diyos sakay maligtas.

En Pánnampalataya ten Diyos

11 ¹Tehud a pánnampalataya en essa a tolay ni magtiwala siya a mangyari en áasaan na, sakay maski ni awan na palla netan en essa a bagay ay siguradu dán siya a mangyari iyud. ²Gapu ten pánnampalataya di ay kinasayaan nen Diyos en tolay hidi tenhud.

³Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay maintendiyan tam a en mundu ay linalang ten pamamag-itan nen upos nen Diyos, sakay en bagay hidi a ketan ay gubwat ten awan hidi ketan.

⁴Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay nagalay ti Abel ti mas maganda nan ten inhandug ni Cain. Gapu haán, ti Abel ay imbilang a matuwid dikona tanggapán nen Diyos en handug na. Maski patay dán, ay magupos padi siya ten pamamag-itan nen pánnampalataya na ten Diyos.

⁵Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay awan natay ti Enoc, nan inyangay dán siya dilanget. Awan dán siya netan gapu inyangay dán siya nen Diyos dilanget. Kinagi nen Kasulatan a ti Enoc ay nagin makasaya

ten Diyos bagu inyangay dilanget. ⁶Sakay awan kasayaan nen Diyos en awan sumampalataya dikona. Gapu en deyaman a umadeni ten Diyos ay dapat a maniwala a tehud a Diyos, sakay siya en mangatád ti piremyu ten magaryok hidi dikona.

⁷Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay sinanig ni Noe en babala nen Diyos tungkul ten bagay hidi a mangyari a awan na palla netan. Summunud siya ten Diyos sakay naggamet ti dikál a abeng tánni ilitas na en sadili na sakay ten kabilay na. Ten pamamag-itan ni iyád ay hinatulan na i munduwiday, sakay imbilang siya nen Diyos a matuwid gapu ten pánnampalataya na.

⁸Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay sinumunud ti Abraham dikona a dulawán siya nen Diyos a umangay ten lugar a impangaku a iyatád dikona. Sakay summunud siya, maski awan na tukoy ni hádyá angayan naid. ⁹Gapu bi ten pánnampalataya na, ay nágyan siya haud bilang dayu ten lugar a impangaku dikona nen Diyos. Nágyan siya ten tolda a kona kánde Isaac ay ti Jacob a parehu a tinumanggap ti kona haud a pangaku a gubwat ten Diyos. ¹⁰Gapu áorayán ni Abraham a mepataknág en banuwan, a en nangplanu sakay nangpataknág ay mismu a en Diyos.

¹¹Gapu bi ten pánnampalataya, ay nagkahud ti Abraham ti kakayanan a magin ama, maski ni lakay dán siya sakay ti Sara ay awan dán maari a magenak. Nanalig siya a tupadán nen Diyos en pangaku na. ¹²Kaya ti Abraham a mebilang a ngari-ngari a patay dán ay naggubwatan nen essa a lahi a kona ten katodu nen biton hidi dilanget sakay nen baybay hidi ten gilid nen diget.

¹³Atanan di ay natay a tehud a pánnampalataya ten Diyos. Awan di natanggap en impangaku hidi nen Diyos, peru natan-aw di iyud ten adeyu. Tinanggap di a dayu la hidi sakay mákpágyan la hidi ti munduwiday. ¹⁴Sakay malinaw a en tolay a magupos ti kona haud ay magaryok palla hidi ti sadili di a banuwan. ¹⁵Ni en pirmi di a áisipán ay en lugar a naggubwatan di, ay tehud nakuwan a pagkakataun a makasoli hidi haud. ¹⁶Peru en gustu di ay essa a banuwan a mas maganda, en ked dilanget. Kaya awan ingkatagama nen Diyos a siya ay magin Diyos di, gapu nánghanda siya ti lugar para dikodi.

¹⁷Gapu bi ten pánnampalataya ni Abraham, ay inyalay na ti Isaac dikona subukán siya nen Diyos. Handa siya a máng-alay ten mággeessa na a anak, maski a siya en tumanggap ten impangaku nen Diyos.

¹⁸Kinagi nen Diyos, “Kánni Isaac a maggubwat en magin lahi mu.”

¹⁹Maniwala siya a kaya a biyagán nen Diyos ti Isaac. Kaya makagi a nesoli ngani ti Isaac dikona gubwat ten patay hidi.

²⁰Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay inyatád ni Isaac kánde Jacob ay ti Esau en pagpapala para ten dumemát a panahun.

²¹Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay inyatád ni Jacob en pagpapala ten duwwa a anak ni Jose bagu siya matay. Sakay tinumawid ten ontok nen sarukud na sakay sinumamba ten Diyos.

²²Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay kinagi ni Jose dikona adeni dán siya a matay a lumakad en Israelita hidi a gubwat ti Egipto, sakay imbilin na a tawidán di en tulang na hidi.

²³Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, en dáddikál hidi ni Moises ay awan nanteng a sumuway ten utus nen hari; dikona ketan di a maganda en anak, intagu di siya ten luub nen tállu a bulan.

²⁴Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay tinumanggi ti Moises dikona dikál dán siya, a dulawán a anak nen prinsesa a anak nen Faraon. ²⁵Ginustu na pa a mákpaghirap ten tolay hidi nen Diyos nan magtamasa ti kasayaan a awan la magmalay a iyatád nen kasalanan. ²⁶Imbilang na a mas mahalaga en magdanas ti kadustaan gapu ten Mesias nan ten kayamanan hidi ni Egipto; gapu nakatuun en isip na ten piremuy ten dumemát a panahun.

²⁷En pánnampalataya bi ten Diyos en nánggiya kánni Moises a lakadan na en Egipto a awan ti ánteng maski magsaranta en hari. Mabegsák en isip na gapu kumán na a ketan en Diyos. ²⁸Gapu bi ti pánnampalatayaid a iyád, kaya na a intatag en Aldew nen Káttalib. Sakay inyutus a wasek-wasekan ti digi en pintuwan hidi nen bilay para awan bunuwán nen Anghel a Mágpuksa en panganay hidi a lállaki a Israelita.

²⁹Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay nakaarabes en Israelita hidi ten Madidig a Diget a kumán a ten mamadi a luta. Peru dikona umarabes en taga-Egipto hidi ay nágkalimás hidi.

³⁰Gapu ten pánnampalataya nen Israelita hidi ten Diyos, ay naduray en pader nen Jerico káttapos di a pinalebutan ten pittu a aldew. ³¹Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ti Rahab, en bábbi a belyas, ay awan nepahamak a kaguman nen umád hidi a pasakup ten Diyos, gapu tinanggap na ti maayus en espiyya hidi.

³²Magtulos-tulosák padi beman? Kulang en panahun para isaysay ku en tungkul kánde Gideon, Barac, Samson, Jefte, David, Samuel, sakay ten propeta hidi. ³³Gapu ten pánnampalataya di ten Diyos, tinalu di en kahariyan hidi, naggamet hidi ti matuwid, sakay natanggap di en pangaku hidi nen Diyos. Pinagiyám di en ngusu nen leon hidi, ³⁴nangadáp ti magerab a apoy, sakay nakaligtas ten ispada nen kalaban di hidi. Nanghina hidi peru inatáddan hidi ti begsák tánni magin mabegsák ten labanan, inumatras en dayu hidi a sundalu. ³⁵Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay nesoli ten sangan a bábbi hidi en patay di hidi káttapos a mabiyag a ruway.

En agum ay pinahirapan sakay awan di gustu a tanggapan a makalaya, gapu mas pinili di en matay ti hirap para biyagán a ruway sakay magkahud ti

mas maganda a biyag. ³⁶En agum ay ininsultu sakay linatigu, sakay tehud bi a nekulung a nakakadena. ³⁷Binábbatu di hidi, tináppeng ti lagadi, sakay binunu ti ispada. Koblet ni tupa sakay kambing en isásulot di. Pinahirapan hidi, inapi, sakay pináppasaketan. ³⁸Awan karapatdapat dikodi i munduwiday! Pakalat-kalat hidi ten kaparangan sakay buki-bukid. Nágyan hidi ten aábbut sakay kuweba ten luta.

³⁹Sakay gapu ten pánnampalataya di ten Diyos, ay nángwarak hidi ti essa a kasaysayan a awan malimunan. Peru en pangaku nen Diyos ay awan natupad ten panahun di ⁴⁰gapu tehud a mas maganda a planu en Diyos para dikotam, en makaguman di kitam sakay magin ganap hidi.

Ama Tam en Diyos

12 ¹Nadid, gapu napalebutan kitam ti makpal a tistigu, adággan tamon en kasalanan a alistu a maketawtaw, sakay ibutan en ányaman a hadlang a mangpugád dikotam, sakay magtiyaga kitam a magtulós-tulós ten ginanán tam a intakda nen Diyos. ²Ituun tam en pangileng tam kánni Jesus a naggubwatan nen pánnampalataya tam, a siya bi en nángpatupad háddi. Gapu ten kasayaan a umáoray dikona, awan na ingkatagama a matay ten kudus, sakay mággetnud siya nadid ten danág nen kawanan ten trono nen Diyos.

³Isip-isipán moy ni sakonya en tiniis ni Jesus a pághirap a gubwat ten makasalanan hidi, tánni awan kam manghina ti isip sakay sumuku. ⁴Ten pághirap moy kontra ten kasalanan ay awan palla dummemát ten puntu a mabunu kam. ⁵Sakay nalimunan moy dán beman en toldu nen Diyos a magpabegsák ten isip moy bilang anak na? Kinagi na a,

“Anak, dyan mu ibali-awanán ni disiplinaán ka nen Panginoon, sakay dyan ka panghinaan ti isip ni sawayán na ka.

⁶Gapu disiplinaán nen Panginoon en mahal na hidi, sakay parusaan na en imbilang na a anak.”

⁷Tiisán moy en atanan bilang págdisiplina nen essa ama, gapu iyád en mangpatunay a imbilang kam nen Diyos a anak na hidi. Deya a anak en awan disiplinaán nen ama na? ⁸Ni en págdisiplina a gággamítan ten atanan a anak ay awan gamítan dikomoy, awan kam tunay a anak nan mungaw kam. ⁹Awan beman disiplinaán kitam nen dáddikál tam hidi, kaya igalang tam hidi. Awan beman mas maganda ni pasakup kitam ten Diyos a Ama tam ti ispiritu para mabiyag kitam? ¹⁰Ten luub nen sabadit a panahun, disiplinaán kitam nen dáddikál tam hidi, ayun ten tukoy di a maganda. Peru disiplinaán kitam nen Diyos para ten kapiyyaan tam tánni magin banal kitam a kona dikona. ¹¹Mentras disiplinaán kitam ay awan kitam masaya nan masaketan. Peru káttapos ni iyud, ay maranasan tam en kapayapaan a bunga nen matuwid a kákkabiyag.

Babala hidi sakay Bilin

¹²Kaya ilangkaw moy i lima moyen hidi a mágkalupoy sakay pabegsákkán moy i áttud moyen hidi a magpágpág. ¹³Sakay maglakad

kam ten matuwid a dilan tánni awan lumalu en básset hidi a napilay nan magpiyya.

¹⁴Sikapán moy a makasundu en kaparehu moy a tolay sakay magpakabanal kam, gapu awan moy ketan en Panginoon ni awan kam mabiyag ti kona haád. ¹⁵Pakabantayan moy a awan adággan nen deyaman dikomoy en págmahal nen Diyos. Dyan kam magmula ti saket ni isip a makapagpadukás ten agum. ¹⁶Pakabantayan moy a awan mangalunya en deyaman dikomoy, oni awan magpahalaga ten bagay hidi a ispirituwal, kona kánni Esau a impalit na ti essa penggan a pagkain en karapatan na bilang panganay. ¹⁷Sakay káttapos ay inagid na ten ama na en pagpapala a para ten panganay. Peru awan dán maari gapu awan dán mabagu en ginamet na, ányaman en gamitán na a págsisi sakay págsanget.

¹⁸Awan kam inumadeni a kona ten káadeni nen Israelita hidi ten Bukid nen Sinai a tehud a maggerab a apoy, diklám, mabegsák a parás, ¹⁹tánnug nen trumpeta, sakay boses. Dikona masanig nen tolay hidi en boses, ay nákkekagbi hidi a umimang dán iyud a magupos ²⁰gapu awan di matággád en utus a, “Ni deyaman en tumáppak ten bukid, maski ni hayup, ay batuwán hanggan matay.” ²¹Talaga makaaánteng en matan-aw di, maski ti Moises ay nagkagi a, “Magpágpággák ti ánteng!”

²²Peru inadeniyan moyid ay en Bukid nen Sion sakay ten banuwan nen Diyos a biyag, en makalanget a Jerusalem, a páppágyanan nen awan mabilang a anghel. ²³Umangay kam ten masaya a pággipun-ipun nen imbilang hidi a panganay, a nakalista dilanget. Umadeni kam ten Diyos a hukum nen atanan, sakay ten ispiritu nen tolay hidi a ganap. ²⁴Sakay umadeni kam kánni Jesus, en tagapamag-itan nen bigu a kasunduwan. En digi na a bummulos a tehud a pangaku a mas mágkaganda a bagay nan ten ipáppákraw nen digi ni Abel.

²⁵Kaya magingat kam, sakay mágsanig kam ti hustu dikona a magupos. Gapu en awan hidi nágsanig ten nagupos ti lutaiday ay awan makaligtas ten parusa! Konya tamon, ni umád kitam a mágsanig ten magupos a gubwat dilanget! ²⁶Gapu ten boses nen Diyos ay nayanág tenhud en luta; peru nadid ay impangaku na a, “Pumensan ku pa a yanággán, bakán la a en luta nan pati en langet.” ²⁷En upos a, “pumensan pa,” ay maliwanag a mángpakapospos a ibutan en linalang hidi a bagay a mayanág, tánni manatili en bagay hidi a awan mayanág.

²⁸Kaya magpasalamat kitam ten Diyos, gapu tummanggap kitam ti kahariyan a awan mayanág. Sambaán tam en Diyos ten paraan a makasaya dikona, tehud a pággalang sakay ánteng; ²⁹gapu en Diyos tam ay kumán a apoy, makatutud.

Págserbi a Makasaya ten Diyos

13 ¹Nadid, magtulos-tulos kam a magmahalan bilang matátkaka kánni Cristo. ²Dyan moy kalimunan a magpatulos ten dayu hidi. Tehud a sasangan a naggamet ti kona haád ay nakapatulos hidi ti kaanghelan a awan di namalayan. ³Alalahanán moy en nágkepiresu hidi, a kumán a kaguman di kam a nepiresu. Sakay tulungan moy en kákkapatkaka a apiyadu a kumán a sikam en magdanas ti kona haud.

⁴Dapat a igalang nen atanan en pákkabinga, sakay magin tapat ten balang essa en magkabinga. Gapu hatulan nen Diyos en mángngalunya hidi.

⁵Dyan kam kumán a rupa ni pilak; makontentu kamon ni ánya kedid dikomoy. Gapu kinagi nen Diyos a, “Awan taka lakadan oni pabayan.”

⁶Kaya awan magalangan a makagi tam a,

“En Panginoo en tumulung dikoku,

awanák manteng,

ánya magamitid nen tolay dikoku?”

⁷Alalahanán moy en nangasiwa hidi dikomoy tenhud, en nangaral hidi dikomoy ten upos nen Diyos. Isipán moy ni konya hidi nabiyag sakay natay, sakay arigán moy en pánnampalataya di ten Diyos. ⁸Ti Jesu-Cristo ay awan magbabagu; ni deya siya tenhud ay siya la nadid sakay hanggan ten awan ti katapusan. ⁹Dyan kam paakit ten sari-sari a toldu a makapángtawtaw ten a tama dilan. Gapu mas maganda para dikotam a mapabegsák en isip tam ten pamamag-itan nen habag nen Diyos nan ten pamamag-itan nen kássunud ten utus hidi tungkul ten makan. En sinumunud hidi ti iyád ay awan labi ti naalap a pakinabang.

¹⁰Tehud kitam a altar, sakay en padi hidi a magserbi ten págsambaan nen Judio hidi ay awan hidi maari a kuman ten alay tam. ¹¹Peru en digi nen hayup hidi ay iyangay nen Kapunuwan a Padi ten Lugar a Kabanal-banalan tánni iyalay para ten kasalanan, peru en bággi nen hayup hidi ay tutudán ten luwas nen banuwan. ¹²Kaya kona labi hud, natay ti Cristo ten luwas nen banuwan tánni malinis na en tolay ten kasalanan di hidi, ten pamamag-itan nen digi na. ¹³Kaya umadeni kitam dikona ten luwas nen banuwan sakay magdanas bi ten kahirapan a tiniis na. ¹⁴Gapu bakán a ti lutaiday en tatarudan a banuwan tam, sakay en áaryokán tam ay en banuwan a dumemát. ¹⁵Kaya pirmi kitam a magalay ti papuri ten Diyos ten pamamag-itan ni Jesus, págpuri a mángpahayag ten pákkatukoy tam ten ngaran na. ¹⁶Dyan tam kalimunan en pággamet ti maganda sakay ten káttulung ten agum, gapu iyán en alay hidi a kasayaan nen Diyos.

¹⁷Sunudán moy en mangasiwa dikomoy sakay pasakup kam. Tungkulin di a bantayan di kam, sakay panagutan di kam ten Diyos. Ni sunudán moy hidi ay masaya hidi a mangsunud ten tungkulin di, peru ni awan ay malungkut hidi, sakay awan iyán makatulung dikomoy.

¹⁸Ipagdasal moy kami. Makagi mi dikomoy a malinis en konsensiya mi, sakay gustu mi a mabiyag ti matuwid ten atanan a panahun. ¹⁹Higit ten atanan, agidán ku a ipagdasalák moy a makasoliyák a pagdaka dikomoy.

Dasal

²⁰En Diyos a naggubwatan nen kapayapaan sakay en nangbiyag a ruway ten Panginoon a ti Jesus a Dakila a Pastol nen tupa hidi gapu ten digi na a nangpatibay ten awan ti hanggan a kasunduwan. ²¹Ipagkaluub nakuwan dikomoy nen Diyos en atanan a kailangan moy tánni magamet moy en kaluuban na, sakay ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo ay gamitán na dikotam en makasaya dikona. Puriyán ti Cristo a awan ti katapusan! Amen.

Katapusan

²²Ipákpágguron ku dikomoy, kákkapatkaka hidi, a sanigán moy ti mahusay i pangaral kuwiday hidi dikomoy, ta aperet labi i sulat kuwidi. ²³Gustu ku a matukuyan moy a nakalaya dán en kapatkaka tam a ti Timoteo. Ni dumemát siya a pagdaka ay ikuyug ku siya káangay ku haán.

²⁴Ikumusta moy kami ten mángngasiwa hidi haán dikomoy, sakay ten atanan a kákkapatkaka. Mákkumusta dikomoy en kákkapatkaka hidi ti Italia.

²⁵Pagpalaán kam a atanan nen Diyos.